

Brussel-Kosovo

Column

Luckas Vander Taelen

Marcel Buelens, de directeur van de Antwerpse luchthaven, noemde als een van de voordelen van een vliegverbinding tussen Antwerpen en Londen dat je dan tenminste niet langs het station Brussel-Zuid moet passeren, want 'daar waan je je in Kosovo'.

Kosovo is voor Buelens blijkbaar een synoniem voor ongecontroleerde chaos, een beeld dat hem waarschijnlijk is bijgebleven van de Balkanoorlogen in de jaren 90. Maar op de sociale media doken meteen beelden op van het treinstation van de Kosovaarse hoofdstad Pristina, dat mooier lijkt dan menig Belgisch station.

Buelens wil natuurlijk zo veel mogelijk argumenten bij elkaar harken om zijn vliegtuigen vol te krijgen. Hij had zich toch wat beter moeten uitdrukken, want Brussel-Zuid is dan misschien minder mooi dan Antwerpen-Centraal, maar de modale treinreiziger zal er zich zeker niet in een derdewereldland voelen.

Zolang die reiziger in het station blijft tenminste. Want wie vanuit Brussel-Zuid naar het centrum van de stad loopt, krijgt niet bepaald een aangename eerste indruk van onze hoofdstad. Bij het aanleggen van de Noord-Zuidverbinding, nu meer dan 70 jaar geleden, werd het prachtige oude station afgebroken en zowat 500 meter verder door een moderne versie vervangen. Het enorme spoorwegviaduct maakte van het sierlijk parkje voor het station twee enorme lege vlakten: het Grondwetplein en de Europa-esplanade. Het plan zal wel mooi geoogd hebben op de tekentafel van de architecten, maar in werkelijkheid is het nooit meer geworden dan een bijzonder onaantrekkelijke stenen woestijn.

Het Grondwetplein heeft niets te bieden aan de bezoeker die hier zijn eerste stappen in Brussel zet. Er is een lange muur van dichtgetimmerde lokalen onder het spoorwegviaduct, niemand weet nog wat daar had moeten komen. Er is ook vuilnis, veel graffiti en oude, verbleekte affiches. Aan de andere kant van het viaduct is het nog erger: de Europa-esplanade is verworden tot een openluchtslaapplaats voor wie nergens anders heen kan in de stad.

Ik fiets er elke dag langs en schaam me dat dit kan in de hoofdstad van Europa. Op elk uur van de dag liggen mensen daar te slapen midden in hun afval. Aan een bijtende urinegeur valt niet te ontsnappen. Tot een tijd geleden vonden vele daklozen ook onderdak aan de overdekte tramhalte wat verder, tot daar een afsluiting geplaatst werd. Aan de andere kant van het station maakte de gemeente Sint-Gillis een voetgangerstunnel dicht omdat ook daar te veel mensen sliepen.

Het gebied ligt aan het uiteinde van de gemeente Sint-Gillis, vlak bij Anderlecht en Brussel en wordt begrensd door de stads-autosnelweg van de kleine ring. Het ligt er al zeven decennia verwaarloosd bij. Af en toe kondigt het Brussels gewest een plan aan om de wijk nieuw leven in te blazen. Of hebben de spoorwegen het over een nieuw futuristisch station, dat er dan toch niet komt. En projectontwikkelaars willen hoge torens, maar daar zijn de bewoners dan weer tegen. De betrokken gemeenten laten zich vooral kennen door onverschilligheid over een stuk Brussel waarvan niemand wil weten.

Brussels minister Sven Gatz (Open VLD) noemde de woorden van Buelens meteen toogpraat. 'Ik zeg toch ook niet dat men beter uit Antwerpen wegblijft omdat er elke week een granaat ontploft', voegde hij er met een knipoog aan toe. Dat was cafépraat op Buelens' niveau: de aanval als beste verdediging, om het vooral niet hoeven te hebben over de eigen tekortkomingen.

Gatz begint zich meer en meer te gedragen als de modale zelfingenomen Brusselse politicus, die in elke kritiek op zijn stad een vorm van Brusselbashing ziet. Ik denk vooral dat hij al lang niet meer in de buurt van het Zuidstation geweest is. Tenzij dan op zondag, als de bruisende Zuidmarkt alle lelijkheid een voormiddag doet vergeten.

Ik raad de minister aan om eens met Marc Buelens te wandelen over de twee pleinen voor het station. Gatz zou hem dan met recht en reden kunnen zeggen dat men zich daar toch niet in Kosovo kan wanen. Want daar is het minder erg dan rond het Zuidstation.

Luckas Vander Taelen, regisseur